

bi plačevali le polovico sedanjega zneska za okraj. učitelj. knjižnice, drugo polovico pa za zdravnika? Seveda naj bi k temu nekoliko tudi dežela pomogla. Saj smo njeni delavci in kot taki tudi delavci države. Dolžnost države, oziroma dežele pa je, da skrbi za svoje služabnike, za svoje delavce. Vsaj se je že Bismark nekoč izjavil: „Staat, du hast für deine Arbeiter zu sorgen!“ Ako velja to o delavcih sploh, velja sebestno še o učiteljih. Ker je torej vprašanje, kako preskrbeti učitelju-bolniku zdravnika eminentne važnosti za vsacega učitelja, zlasti pa za one, ki imajo mnogobrojno obitelj, naj bi se torej o tem vprašanju prav živahno razpravljalo med učiteljstvom. To pa ali v „Učitelj. Tovar.“, ali pa pri okraj. učiteljskih konferencajih, ali tudi pri okraj. učiteljskih društvih. Izvestno nam donese mnogo koristi. Mnogo bi o tem še lahko govoril, toda naj za danes zadostuje; kajti godi se mi enako onemu, ki je imel mnogo na srcu, kar je menil povedati o snidenji svojemu prijatelju; ko sta se pa sošla, končal je ves svoj govor v par minutah. To pa radi tega, ker vse, kar bi rad povedal, se s par besedami povedati ne da, ali pa se z besedami sploh povedati ne more. Treba je le imeti za trpina čuteče srce. **Iv. Cerar.**

Napovedana vojna in naša bramba.

Le malo dni še — in mila vigrad bode ogrnena s krasno, sočno-zeleno odejo, ki bode pretkana z nežno pisanim duhtečim cvetjem! Kdo ne bi se veselil tega divnega prizora probujene narave? Kdo ne bi občudoval nevestinega krila, v katero čarodelna roka Stvarnikova zavije mater zemljo? — A kdo ne trepeče v strahu, da ne bi kaka uima uničila osrečujočih nad, ki nam jih vzbujajo nakičena vspomlad, obetajoč bogate plodove svojega bujnega in krepkega razvoja? Hvala Bogu, da vremenske nezgode vsikdar in povsodi ne pritisnejo presilovito in da mladostnega lica narave ne porazijo popolnoma! Videti je, kakor da bi tudi prirodne sovražne sile prizanašale vspomladni krasoti, ker vender ne usmrtijo vseh nežnih kali srečonosne kraljice letnih časov.

Kako tolažljiva je ta vedno ponavljajoča se izkušnja za našega pridnega zemljaka, ki po prestani grožnji toli sladkih nadej stavi v obilni trud svojega dlana! Kako srečen je videč, da se mu te lepe nadeje dejansko izpolnujejo ob času žetve. V divni svoji lepoti pa oživljena narava rodi gada na prsih, sovražnika v svojih nedrih, ki je mnogokrat pogubnejši od vremenskih nezdod. Kdo ga ne pozna — zagrizenega hudodelca, grdega mračnjaka, predrzneža, ki se par let naprej napoveduje, ne zmeneč se za neprijazen vsprejem, ki mu ga pripravlja hujša sovražna četa, nego je vsa črnovojniška sila. Že se bliža

potuhnjeni škodljivec, Avantgarda že ogleduje terên in z drznim vojnim klicem „zuumm“ spodbuja požrešno hroščêvo armado iz podzemeljskih skrivališč k splošnemu skupnemu napadu. Naj se le prikaže! Našel nas ne bode nepripravljenih. Mlado in staro — vse stoji morda že oboroženo — sicer brez topov in pušk, a z lestvami, prekljami, plahdami, vrečami in kropom na braniku, da odvrne napad in porazi predrznika na vsej črti, koder se prikaže. Samo dobro organizovati treba še našo defenzivno vojsko, a to brez odlašanja. Četovodje so že določeni. Deželne gosposke so dekrete že razposlale. Častiti gospodje tovariši imate jih že izvestno v rokah in naredili ste že ves vojni načrt. Zdaj čakate samo še ugodne prilike, da planete nad nepoklicanega gosta. Le po njem!!

Umeje se, da so pripravljena tudi odlikovanja onim hrabrim brambovcem in črnovojnikom, ki bodo ljutega sovražnika mnogobrojno uničevali. Ta odlikovanja sicer ne bodo lavorovi venci in zlate kolajne, a na veliko radost bojevnikov utegnejo vender — le biti od bronâ in niklja, samo, da se četovodje na pristojnem mestu za časa in primerним potom za „križce in svetinje“ pobrigajo.

Vspreh je zagotovljen, nagrade so objubljene, kar je razvidno iz obravnave deželnega zbora v zadnjem zasedanju, katere se je zaupno a energično držati pri poganjanji za omenjeno odlikovanje.

Dotične obravnave v II. deželnozborski seji dné 9. prosinca 1894 so se naslanjale na proračun deželno-kulturnega zaklada in so bile nastopne:

G. deželni predsednik baron Hein: „L. 1892. je bilo v računu deželno-kulturnega zaklada 84 glđ. 43 kr. za uničevanje hroščev. Leto 1894. imamo — kakor znano — hroščêvo leto. Tem povodom je deželna vlada naročila okrajnim gosposkam, da je skrbeti za izpolnitev zakona z dné 17. rožnika 1870, za ponovitev razglašenja v občinah in za to, da se šolska mladina spodbuja k nabiri in pokončevanju škodljivega hrošča ter tako zadosti dotičnemu zakonskemu predpisu“.

„Stvar deželnega zbora bila bi, da z dovolitvijo nagrad primerno skrbi za pokončevanje hroščev in gosenic škodljivih metuljev. Ako bi se vsprejela le majhna svota v letošnji proračun za ta namen, prihranil bi se sicer kak tisočak naši deželi; a z druge strani je pomisliti, da bodeta nastopila beda in pomanjkanje v občinah, katerim bode treba deliti obilo denarne podpore znatno presegaajoče one troške, ki se bodo potrebovali kot nagrade za ugonobitev mrčesa. Škodljivost bi tu ne bila umestna, troški za podporo siromakom pa neizogibni“.

Poslanec dr. Papež: Deželni odbor je pred kratkim sklenil, da treba skrbeti za premije v svrhu uničevanja hroščev. V mislih

je imel tudi letošnje hroščevo leto. Finančni odsek je povišal dotični kredit od 1490 gld. na 2500 gld. za deželne kulturne namene.

Iz te svote 2500 gld. odločeval bode deželni odbor, ako bode treba, tudi premije za uničevanje hroščev.

Poslanec Hribar naglašja potrebo ukaza, da se pouči ljudstvo o pokončevanju in da vlada skrbi za izvrševanje dotičnih zakonov. Finančni odsek je ravno z ozirom na hroščevo leto postavil v proračun za deželne kulturne namene svoto 2500 gld. Deželni zbor je že pred tremi leti vso svojo pozornost obračal na važnost pokončevanja hroščev. 1890. l. je po inicijativi finančnega odseka sklenil resolucijo, da naj deželni odbor županstvom naznani,¹⁾ da je pripravljen za pokončevanje hroščev dovoljevati nagrade. Želeti je, da tudi vlada podpira prizadevanje deželnega zbora. Kar se tiče premij za uničevanje mrčesa, misli (g. Hribar), da morebiti deželni odbor pretesnosrčno²⁾ postopa v tej stvari. V omenjeni resoluciji se je naročilo deželnemu odboru, naj potom posebne okrožnice opozori županstva po deželi, da bode za dokazane količine pokončanih hroščev iz deželnega kulturnega zaklada delil primerne nagrade. Te resolucije se je deželni odbor prestrogo držal, kajti pomisliti je, da imamo v mnogih krajih po deželi malomarne župane,³⁾ da so pa tam učitelji ali druge inteligentne osebe, katere bi spodbujale mladino, naj uničuje hrošče. Če se kak zasebnik obrne do deželnega odbora za nagrado, ne more dobiti nobenega zneska, ker se deželni odbor strogo drži sklepa visokega deželnega zbora, da sme deliti take nagrade le županstvom. Zaradi tega bi se stvar uredila najboljše tako, da bi deželni odbor dajal kredite za uničevanje hroščev ne samo županstvom, temveč tudi drugim sposobnim osebam. Želel bi (Hribar), da bi se za l. 1894. izdalo v ta namen več kakor l. 1890. S tem se bode veliko storilo v zboljšanje našega gospodarstva.

Deželni glavar: Na opazko poročevalca opozarjam kot bivši poročevalec deželnega kulturnega zaklada na to, da je deželni odbor tudi takrat, ko je izdal nagrade za pokončevanje hroščev, že oziral se na ljudske šole in da so se vodstvom dotičnih šol delile nagrade, ako so se izkazale gotove količine pokončanih hroščev. Zagotoviti smem visoko zbornico, da bode deželni odbor tudi v bodoče tako postopal.

¹⁾ To se je tudi zgodilo.

²⁾ Morda tudi prekasno.

³⁾ Komaj polovica županstev se je oglasilo pri deželnem odboru.